

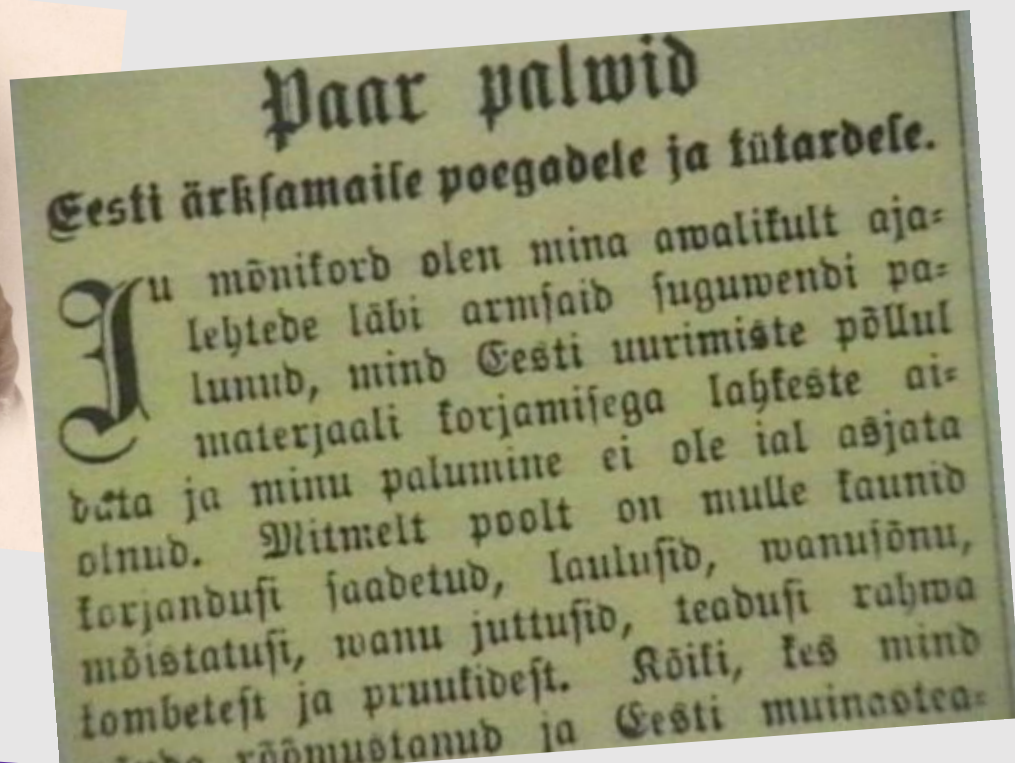
TARTU ÜLIKOOL
eesti ja üldkeeleteaduse
instituut

Teismeliste keel ja nurmenukud: kuidas kodanikuteadus aitab ka keeleandmetele ligi pääseda

Virve-Anneli Vihman ja Kristiina Praakli
Tartu Ülikool

HARRASTUSTEADUSE SEMINAR:
kogukondade teadustöösse kaasamise võimalused ja õppetunnid
Eesti Teadusagentuur, 5. detsembril 2025

Mis ühendab Jakob Hurta, nurmenukke ja teismelisi?

Eesti otsib nurmenukke

Otsi, uuri, pildista, jaga.

Vaata nurmenukk.ee

Aastad koroonaga: kuidas viiruse epideemia mõjutab sinu elu?

Eesti Rahva Muuseum kogub lugusid ja fotosid sellest, kuidas äkiline ja suuremahuline koroonaeepideemia ning sellega seoses kehtestatud piirangud mõjutavad ja ümber kujundavad Eesti inimeste igapäeva elu ja kuidas inimesed uue elukorraldusega on kohanenud.

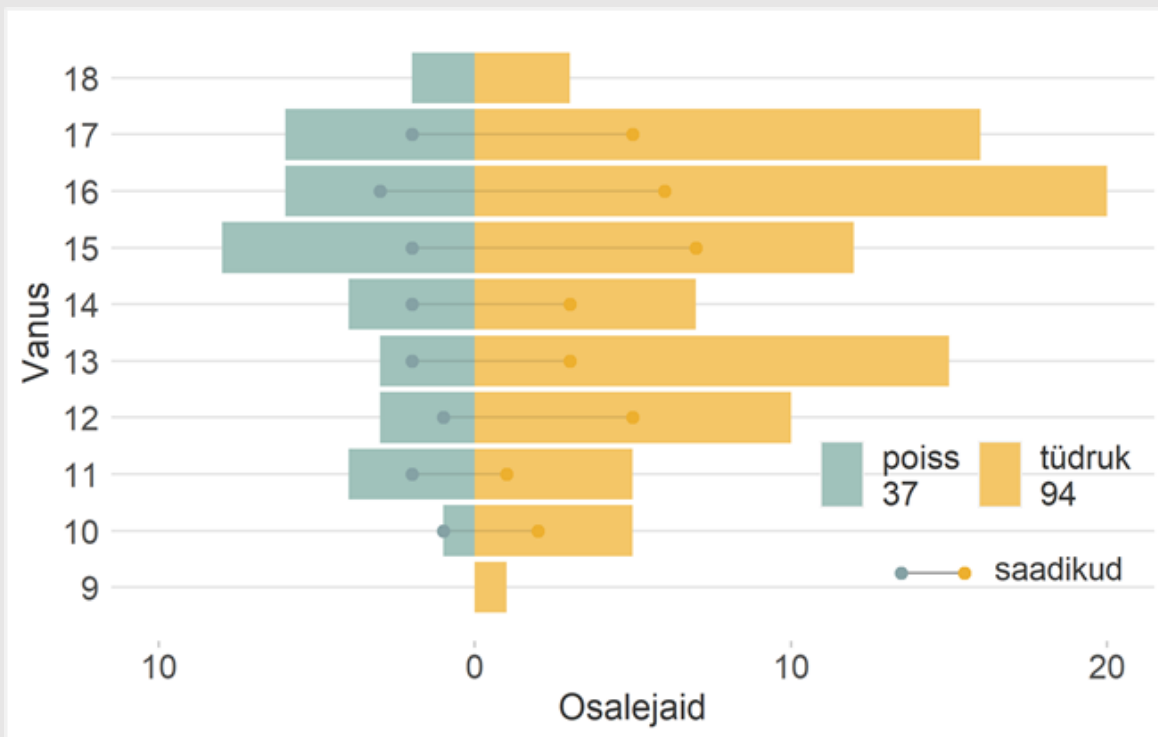
 Saada oma lugu

Loe lähemalt

TeKE TEISMELISTE
KEEL EESTIS

Tule teismeliste keele projekti
keelesaadikuks!

131 osalejat
9–18-aastased

TEKE TEISMELISTE KEEL EESTIS

2019–2023 Haridus- ja Teadusministeeriumi ja Kadri, Gerda ja Nikolai Rõugu fondi rahastatud

2024–2027 HTM (Digiajastu keel)

Keeleandmed: suulised ja tšätivestlused

🗨️ **Suulised vestlused**
Kokku 97 tundi

Vestlus kahe 14-aastase tüdruku vahel

A: ja siis kõik arvasid et me k- ee nagu meeldime üksteisele ja käime

A: aga me (.) me ei käinud

B: vau[_wow_] tõesti vä[või]

A: jaa (...) jah

B: oo_mai_kaad[_oh_my_god_] ma arvasin et sa nagu täiega käisid temaga

Kas teil oli ka täna mates kursusetöö?

Oli ja 😊

Kuidas läks?

Suht halvasti

Sul?

Enam-vähem sama

See töö oli haigelt masendav

Mhm, kolmas ülesanne oli eriti hull, esimesed kaks ül õnneks talutavad

Mate esimene kolm sealt ta tuleb :((

💻 **Kiirsuhtlusäpid**
Kokku 60 000 sõna

Teismelised on enda keele parimad asjatundjad

- Andmekorje kodanikuteaduse põhimõtetel
Rymes ja Leone (2014), Svendsen (2018), Hippi ja Vaattovaara (2025)
- Korje meetodi kohta: Vihman jt 2022, Koreinik jt 2023
- Teismeliste iseseisvalt kogutud aineistik ja koostöö uurijatega:
 - keelesaadik(ud) ja nende sõbrad
 - värbamine koolide abil
 - veebiküsitlus: keeleoskus, netikasutus ja tegevused
 - veebikoolitused
 - keeleliste andmete kogumine ja jagamine

Viljakas ja tõhus andmekorje viis

- tähelepanekud enda keelekasutuse kohta
- tagasiside uurijatele
- enda kogemuse jagamine
- noorte hääle kuuldavale toomine

Sain teada, et keele-
teadlaste töö on üllatavalt
huvitav ja et teismeliste
keelt üldse nii süütsi
uuritakse. Väga põnev
ja informatiivne tund!

Stäga fun ali, respect!!!

Teismeliste keeleteadlikkus

M14: @imäädžin see inimene kes seda
üumber peab kirjutama@

N16: [naerab]

M14: @suup (...) suup_is_gu- [---]

N16: a m tšast (...) a m tšast

(...) steiding de fäkts [---]

N 15: no fakk küll (...) ääh@

M15: miks sa ropendad

N15: sest et (...) ma olen (.)
teismeline

Teismeliste olukorra teadlikkus

Uurija kohalolu täheldamine, oma kõne monitoorimine

[muusika taustal]

365: äkki paneks veits vaiksemaks
mul on tunne et nad ei @kuule@

661: mm:

M14 kiisu kis-: ks-ks-kss (...) Pirukas

N16 kus see juhe on

**M14 Pirukas (...) P- (...) Pirukas on
kassi nimi [[ütleb otse mikrofoni]]**

Teismelised andmekogujana

M17: davai (...) räägime siis

N12: jah et ma alustan ee Priidu sul ühe hea küsimusega et **mis või on üks asi mida sa kahetsed et oled elus teinud tegemata jätnud**

M17: mm üks kõige suurem viga võib-olla mis ma oma elus teinud ee [---] aga nüüd on õnneks korras et

N12 : siis on tore

Milliseid teadmisi saab teismeliste suulisest kõnest?

A: ja see oli **nagu** (.) täiega see **vibe** oli **nagu** mu papsi ja selle vahel oli täiega **cool** esiteks (...) mu paps tahtis **nagu** kätt suruda

B: mhmh

A: või (...) või **nagu** (...)

B: patsu

A: **high five'i** teha on ju

B: jah patsu

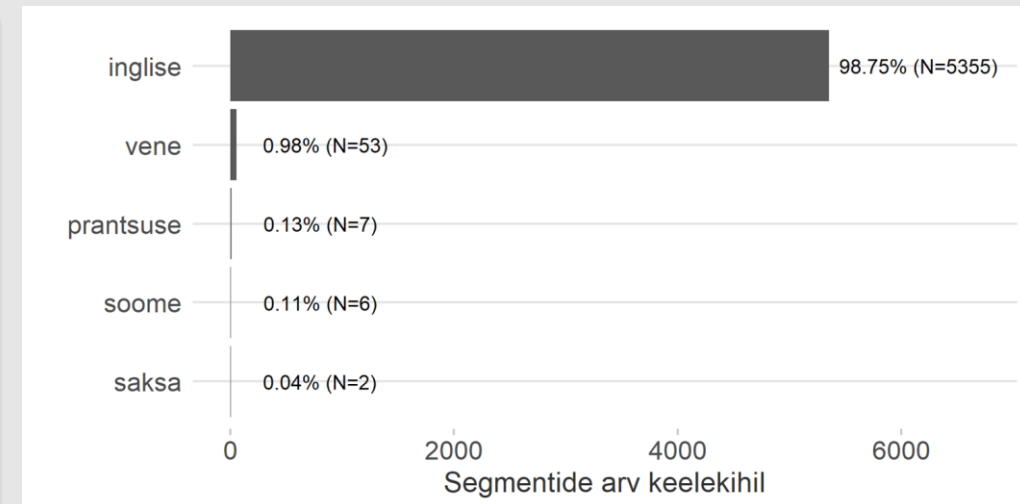
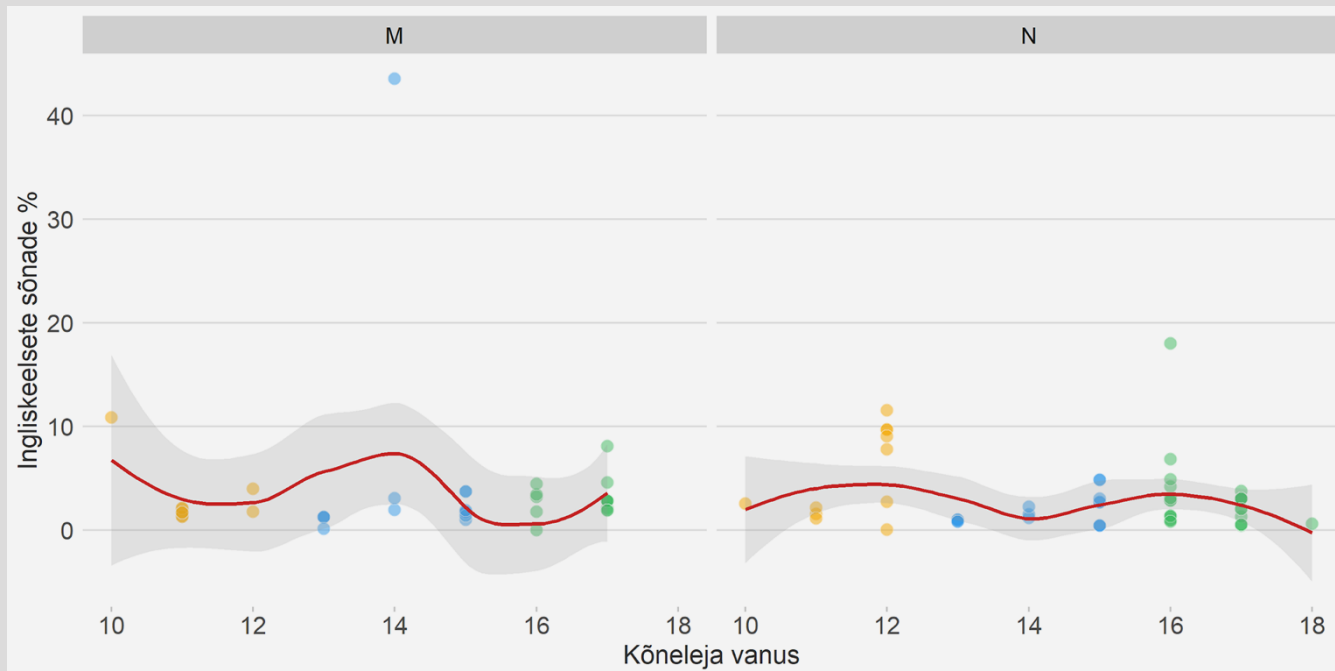
A: aga see tahtis rusik- (...) või **nagu** (...) **nagu** **fist bump'i** teha

B: mhmh

A: ja see oli nii **awkward** see käis mingi mitu korda ma olin **nagu** et okei lihtsalt tehke midagi palun mul on nii ebamugav siin praegu

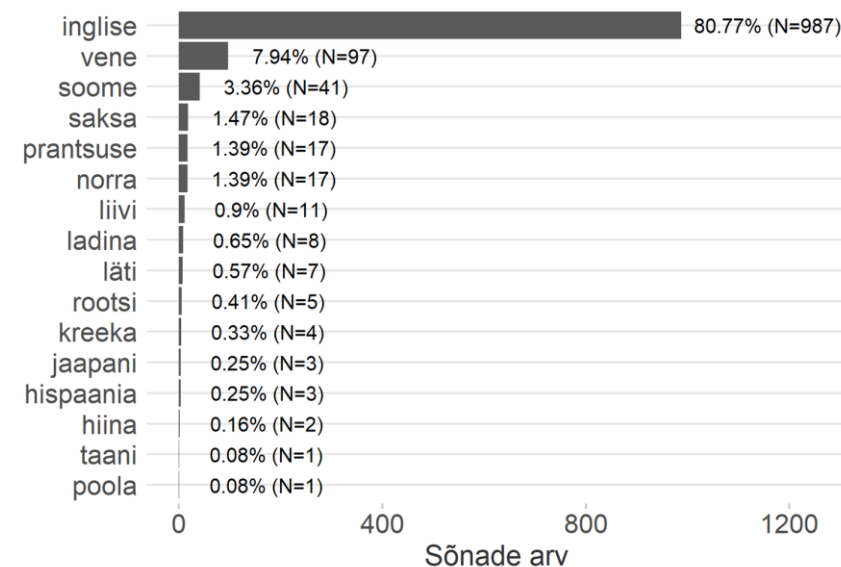
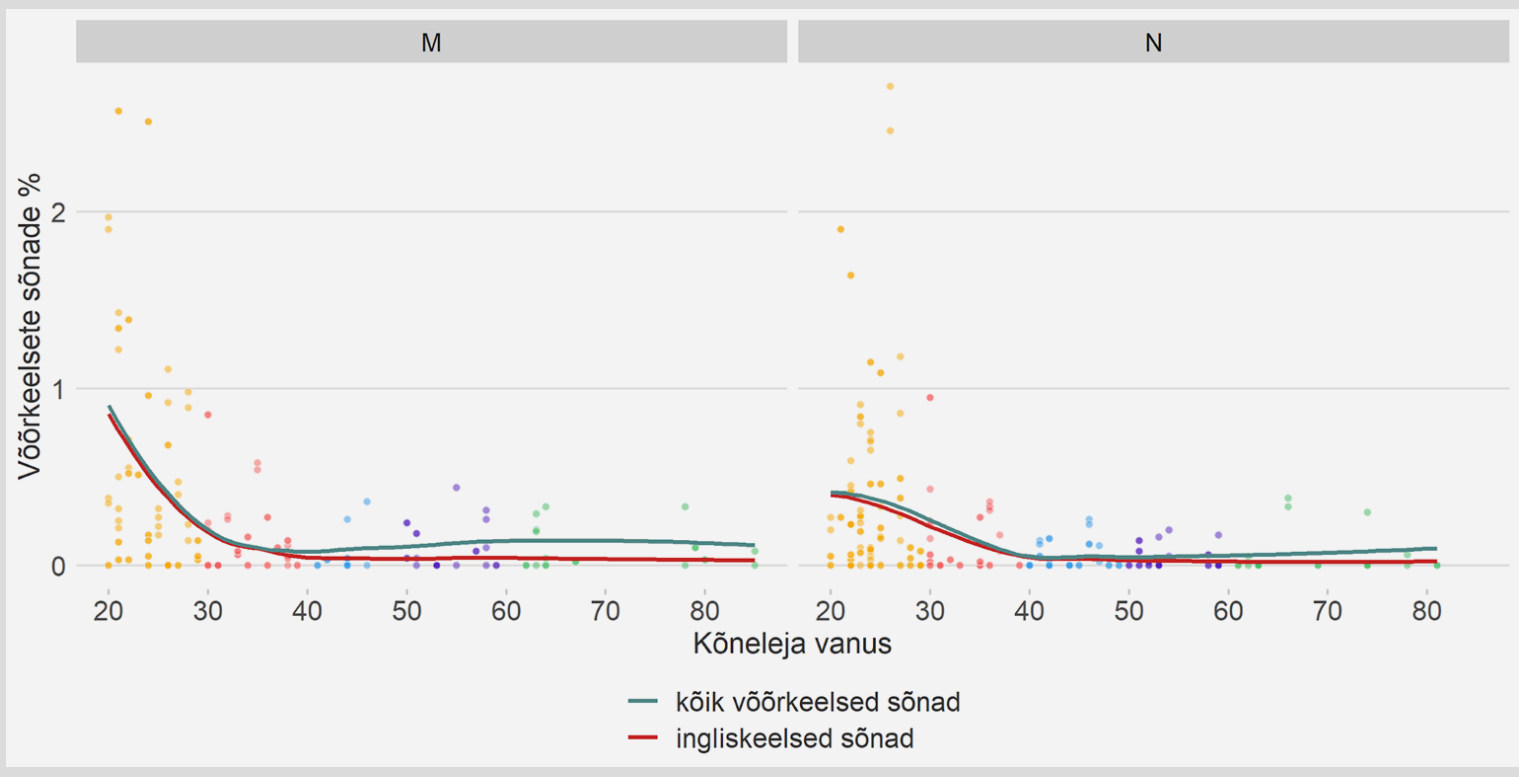
Inglise keele osakaal noorte suulistes vestlustes

Korpuses keskmiselt **96,67%** eestikeelseid sõnu, **3,33%** võõrkeelseid sõnu.

Inglise keele osakaal täiskasvanute keeles

Korpuses keskmiselt **99,78%** eestikeelseid sõnu, **0,22%** võõrkeelseid sõnu (sh 0,18% ingliskeelseid).

Sagedamad ingliskeelsed sõnad teismeliste vestlustes

a 75

a 80

9-12

13-15

16-18

Harrastusteaduse meetod teismeliste keele kogumisel: õpikohad

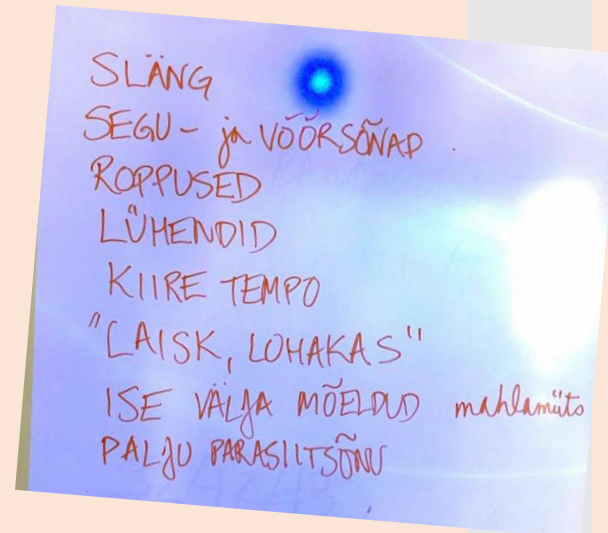
- Koroonaja mõju andmekorjele võrreldes praegusega?
- Valimi representatiivsuse küsimused:
 - koostöised noored
 - sooline ebavõrdsus
 - vanuse küsimus
- Motiveeritud ja vastutustundlikud andmete kogujad
- Noorimad (9-11aastased) vajavad juhendamist
- Osalejate teadlikkus eetilistest küsimustest

Anname ühiskonnale tagasi – koostöö koolidega

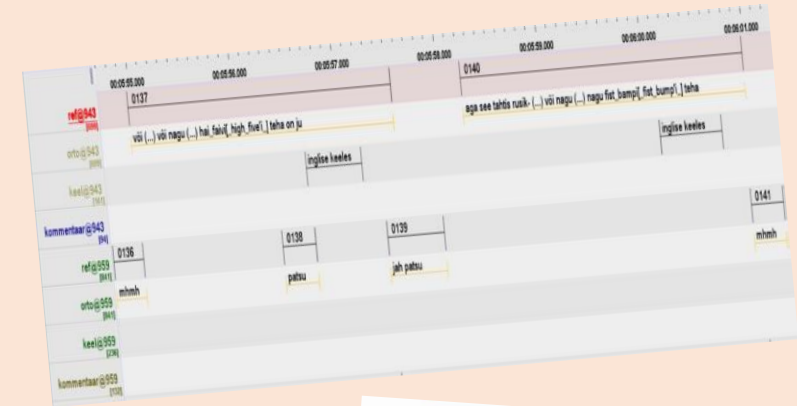
23 kooli, 62 tööpaja, u 1200 õpilast (sügisel 2023)

1. Räägime noortega
noorte keelest

2. Keeleteadlase
töö ja TeKE-projekt

3. Keeleteadlase töövahendid ja tehnoloogia

4. Uurimistulemused

5. Kogume
tagasisidet

Kirjandus

- Hippi, K. & Vaattovaara, J. 2025. Kansanlingvistiikasta kansalaislingvistiikkaan: kielikäsitustutkimusta reflektiivisen kanssatutkimuksen keinoin. Kieli avaimena muuttuvaan maailmaan. Språk som nyckel till en föränderlig värld. Language as a key to a changing world. AFinLAn vuosikirja 2025. Veivo, O., Jakonen, T., Laine, P. & Merke, S. (Eds.). Jyväskylä: Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys AFinLA ry, Vuosikerta 82. s. 45–73.
- Koreinik, K., Mandel, A., Pilvik, M.-L., Praakli, K. & Vihman, V.-A. 2023. Outsourcing teenage language: a participatory approach for exploring speech and text messaging. *Linguistics Vanguard*, 9 (4), 389–398. <https://doi.org/10.1515/lingvan-2021-0152>
- Rymes, B., Leone, A. R. 2014. Citizen Sociolinguistics: A New Media Methodology for Understanding Language and Social Life. *Working Papers in Educational Linguistics* 29 (2), 25-44.
- Svendsen, B.A. 2018. The dynamics of citizen sociolinguistics. *Journal of Sociolinguistics* 22: 137-160.
- TeKE = Teismeliste keel Eestis. [Teen Speak in Estonia]. <https://sisu.ut.ee/teke/>
- Vihman, V.-A.; Praakli, K.; Pilvik, M.-A.; & Korkus, M.-L. 2022. Kas noored on inglise keelega obsessed? Millest räägivad korpusandmed? Anna Verschik (Ed.). *Uurimusi laste ja noorte mitmekeelsusest. (Philologia Estonica Tallinnensis 7).* 292–322.